
Otvorimo pristup informacijama

Bojan Macan
Alen Vodopijevec

Slučaj A - tradicionalan model objavljivanja

- autor objavi rad u nekom časopisu (npr., Physical Review D)
 - objavljivanje rada se autoru ne naplaćuje
 - samo pretplatnici časopisa mogu pristupiti cjelovitom tekstu rada na stranicama časopisa
-

Slučaj B - kombinacija slučaja A i dodatnog samoarhiviranja cjelovitog teksta

- autor objavi rad u nekom časopisu (npr., Physical Review D)
 - objavljivanje rada se autoru ne naplaćuje
 - samo pretplatnici časopisa mogu pristupiti cjelovitom tekstu rada na stranicama časopisa
 - autor samoarhivira neku od verzija rada (preprint, postprint, službeni PDF) u skladu s autorskim pravima te joj omogući otvoreni pristup putem institucijskog repozitorija, društvenih mreža, vlastitih mrežnih stranica i sl.
-

Slučaj C - objavljivanje radova u OA časopisima

- autor objavi rad u nekom časopisu (npr., Croatian Medical Journal)
 - objavljivanje rada se autoru ne naplaćuje
 - rad je dostupan u otvorenom pristupu svim čitateljima
-

Slučaj D - objavljivanje radova u OA časopisima uz plaćanje

- autor objavi rad u nekom časopisu
 - autor plaća, tzv., 'Article Processing Charges'
 - svi čitatelji mogu pristupiti cjelovitom tekstu rada preko mrežnih stranica časopisa u otvorenom pristupu
 - uz ovaj model se često vežu negativne konotacije - *predatorski časopisi*
-

Slučaj E - plaćanje za opciju otvorenog pristupa u pretplatničkom časopisu

- autor objavi rad u nekom časopisu (npr., Physical Review D)
 - autor plaća, tzv., 'Article Processing Charges' u iznosu od 1700 USD
 - svi čitatelji mogu pristupiti cjelovitom tekstu rada preko mrežnih stranica časopisa u otvorenom pristupu
 - Creative Commons ili neka druga licenca
 - časopis naplaćuje pretplatu institucijama/pojedincima kako bi mogli pristupiti cjelovitim tekstovima onih radova za koje autori nisu željeli platiti APC - tzv. *double dipping*
-

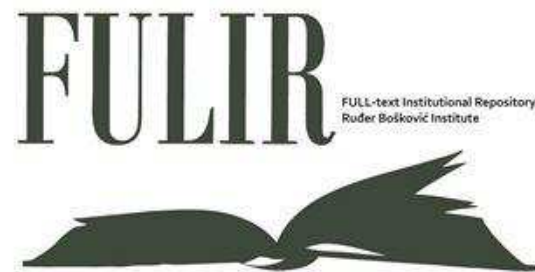
Prednosti otvorenog pristupa

- autori/znanstvenici
 - institucije
 - časopisi
 - financijeri
 - gospodarstvo
 - društvo općenito
-

Otvoreno dostupni repozitoriji

- mrežna mjesta na koja se pohranjuju cjeloviti tekstovi radova objavljenih u časopisima, radova s konferencija, disertacija, postera i dr. i stavljaju u otvoreni pristup
 - mogu biti:
 - institucijski
 - tematski
 - nacionalni...
-

FULIR

- Full-text Institutional Repository of the Ruđer Bošković Institute
 - <http://fulir.irb.hr>
-

Vrste priloga koji se mogu pohranjivati u FULIR

- radovi objavljeni u časopisima
 - radovi objavljeni u zbornicima konferencija
 - neobjavljeni prilozi s konferencija (poster, PPT prezentacije i sl.)
 - ocjenski radovi
 - knjige
 - poglavlja u knjigama
 - izvještaji
 - slike/fotografije
 - video/audio/audio-video zapisi
 - izvorni podaci istraživanja (datasets)...
-

Statistika korištenja

- <http://fulir.irb.hr/cgi/stats/report/>
 - pregled najučitavanijih radova i autora u određenom periodu
 - mogućnost filtriranja statističkih pokazatelja po:
 - autoru
 - zavodu
 - predmetnom području
 - vrsti dokumenta
 - top referees
 - korišteni predlednici
-

Istraživački podaci

Strategije upravljanja istraživačkim podacima i otvoreni pristup

Primarni podaci prikupljeni ili nastali u okviru znanstvenog istraživanja koji se mogu koristiti u svrhu validacije dobivenih rezultata, sekundarne analize i/ili edukacije.

Vrste istraživačkih podataka

Ovisno o znanstvenom području i vrsti istraživanja podaci mogu biti:

- tekstualni, numerički, kvalitativni, kvantitativni, digitalni, tiskani ...
-

Upravljanje istraživačkim podacima

Razvoj tehnologije stvara nam preduvjete za kvalitetnu brigu o podacima:

- prikupljanje, organiziranje i dokumentacija
 - sigurna pohrana i dugoročno očuvanje
 - upravljanje pristupom podacima
-

Pristup istraživačkim podacima

- istraživač / istraživački tim
- znanstvena i akademska zajednica
- šira javnost

Etička pitanja, osjetljivost i povjerljivost podataka

Otvoreni pristup podacima

Dijeljenje istraživačkih podataka:

- potiče istraživački rad i kolaboraciju
- promovira nove načine korištenja podataka
- omogućava transparentnost
- potiče preispitivanje istraživačkih metoda
- snižava troškove istraživanja
- povećava utjecaj i vidljivost istraživanja
- utječe na povećanje citiranosti
- pruža vrijedan izvor materijala za edukaciju

Repozitoriji podataka

Popis dostupnih

tematskih repozitorija: Biodiversity Data Journal

www.databib.org

<http://biodiversitydatajournal.com/>

ZENODO

(OpenAire, CERN)

www.zenodo.org

Nature

Scientific Data online izdanje

<http://www.nature.com/scientificdata/>

Projekti (FP7)

OpenAIREPlus (www.openaire.eu)

Povezivanje publikacija i izvornih podataka

SERSCIDA (www.serscida.eu)

Podrška uspostavljanju nacionalnih/regionalnog arhiva podataka društvenih znanosti
